

ΔΥΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΣΙΓΙΛΛΙΑ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ Δ΄ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ Ε΄

Μεταξὺ τῶν ἐν τῇ Δημοτικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Κοζάνης ἀποκειμένων ἐγγράφων ὑπάρχουν καὶ δύο εἰς τὸ πρωτότυπον σωζόμενα πατριαρχικά σιγίλλια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἐν ἐξεδόθῃ ἐπὶ τῆς δευτέρας πατριαρχείας Διονυσίου τοῦ Μουσελίμη - Κομνηνοῦ τὸ 1676, τὸ δὲ ἕτερον ἐπὶ τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ ἔθνομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε΄ τὸ 1798¹⁾. Τὸ πρῶτον σιγίλλιον ἐδημοσίευσεν τὸ 1938 εἰς τὸ « Ἡμερολόγιον Δυτικῆς Μακεδονίας » τόμ. 7ος, σελ. 23-26, ἐπανεκδίδω δὲ τοῦτο ἐνταῦθα μετὰ τινων διορθώσεων. Τὸ ἕτερον σιγίλλιον Γρηγορίου τοῦ Ε΄ δημοσιεύεται ἐνταῦθα διὰ πρώτην φοράν. Ἀμφοτέρων τῶν ἐγγράφων τούτων παρατίθενται πανομοιότυπα²⁾.

1. Σιγίλλιον Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Δ΄ ἔτ. 1676

Τὸ Σιγίλλιον τοῦτο ἀφορᾷ εἰς τὴν ἄλλοτε ἀκμάζουσαν σταυροπηγιακὴν, πατριαρχικὴν γυναικειάν Μονὴν τῶν ἁγίων Θεοδώρων τῆς Ἐπισκοπῆς Σερβίων καὶ Κοζάνης, τὴν εὐρισκομένην νοτιοδυτικῶς τῶν Σερβίων³⁾. Τὸ ἀκριβὲς ἔτος τῆς ἰδρύσεως τῆς Μονῆς ταύτης εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς, πρέπει

1. Πρβλ. Α. ΣΙΓΑΛΑ, Ἀπὸ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν κοινοτήτων τῆς Μακεδονίας. Α. Ἀρχεὶα καὶ βιβλιοθήκαι Δυτικῆς Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη 1939) σ. 69-70.

2. Ὅφειλω καὶ δημοσίᾳ νὰ εὐχαριστήσω ἐνταῦθα τὸν καθηγητὴν κ. Α. Σιγάλαν, ὅστις εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ διεξέλθῃ τὴν ἐργασίαν μου ταύτην ἐν χ/φφ καὶ νὰ συντελέσῃ οὕτω εἰς τὴν ἐπιμελεστέραν ἐκδοσὶν τῶν κατωτέρω κειμένων.

3. Περὶ τῆς Μονῆς τῶν Ἁγ. Θεοδώρων πρβλ. ἐπίσης: Μ. ΓΕΛΕΩΝ, Πατριαρχικοὶ Πίνακες σελ. 600. Α. ΞΥΓΓΟΠΟΥΛΟΥ, Περὶ τῆς ἱστορίας τῶν βυζαντινῶν μνημείων τῶν Σερβίων, ἐν Ἐπ. Ἐτ. Βυζ. Σπ. τόμ. 14 σελ. 566. Π. ΛΙΟΥΦΗ, Ἱστορία τῆς Κοζάνης σελ. 37. ΡΑΛΛΗ - ΠΟΤΛΗ, Σύνταγμα, τόμ. 5 σελ. 120. Ν. ΔΕΛΙΑΔΗ, Χριστιανικὰ μνημεῖα Δυτ. Μακεδονίας, Ἐφημ. « Ἠχώ » Κοζάνης ἀριθ. 943 (9. Νο. 1930). Τοῦ αὐτοῦ, Ἠπειρωτικαὶ σημειώσεις, ἐν « Ἠπειρ. Χρονικά » τόμ. 7 σ. 246. Μ. ΚΑΛΙΝΑΕΡΗ, Σημειώματα ἱστορικά ἐκ τῆς Δυτ. Μακεδονίας σελ. 16. Γ. ΓΚΟΥΡΟΜΙΧΟΥ, Τὰ Σέρβια, ἐν Ἡμερ. Δυτ. Μακεδονίας 1932 σελ. 193. Ν. ΚΑΖΑΚΙΔΗ, Τὰ Σέρβια, ἐν Λεύκ. τοῦ νομοῦ Κοζάνης σελ. 107. Κ. ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, Κοζανικά, ἐν Πανδώρα 22 (1872) σελ. 494. Θ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, Τὸ μεσαιωνικὸν φρούριον τῶν Σερβίων σελ. 25.

ὅμως νὰ τὴν ἀναγάγωμεν εἰς τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν, διότι μνεία ταύτης γίνεται ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ Α' τοῦ Κομνηνοῦ, ἤτοι κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα. Ἐπιπλέον καὶ τὸ ἔτος τῆς διαλύσεως τῆς Μονῆς μᾶς εἶναι ἄγνωστον. Κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπῆρχεν αὕτη πρὸ διακοσίων περιπυρῶν ἐτῶν, σήμερον δυστυχῶς σώζεται μόνον μικρὰ τις ἐκκλησία τῆς Μονῆς, ἐσωτερικῶς πλήρως διακεκοσμημένη ὑπὸ τοιχογραφιῶν, τὰς ὁποίας πρὸ τίνος ἐμελέτησεν ὁ ἄλλοτε Ἐφορος τῶν βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, νῦν δὲ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀνδρέας Ξυγγόπουλος, ὁμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν παλαιῶν ἐρειπωμένων ἐκκλησιῶν καὶ κάστρων τῆς περιοχῆς Σερβίων.

Διὰ τοῦ σιγιλλίου τούτου κατοχυροῦνται τὰ τοῦ κοινοβιακοῦ βίου τῶν ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ 1676 μοναζουσῶν καὶ « ἢ τε κινητῆ καὶ ἀκίνητος αὐτῶν περιουσία ». Ὡς εἴπομεν, τὸ σιγίλλιον τοῦτο σώζεται εἰς τὸ πρωτότυπον καὶ ἐπὶ περγαμνῆς καταηγούσης εἰς γλῶσσαν στρογγύλην μετὰ γωνιώδους προεξοχῆς διαστάσεων δὲ 0,51 πλάτ. × 0,59 ὕψ. Τὸ κείμενον καταλαμβάνει 24 στίχους (μετὰ τῆς πατριαρχικῆς ὑπογραφῆς καὶ τοῦ πρωτοκόλλου 26). Τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Πατριάρχου ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ 21 Ἀρχιερέων. Τὸ μολυβδόβουλλον σώζεται, ἔχει δὲ διάμετρον 0,045 ἐκ. καὶ κρέμεται διὰ δεσμίδος μεταξωτῆς κλωστῆς χρώματος κυανοῦ ἐπὶ τῆς γλώσσης τοῦ σιγιλλίου δι' ὁπῶν ἔξ διερχομένης. Ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ μολυβδοβούλλου ὑπάρχει, ὡς συνήθως, ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας μετὰ τοῦ βρέφους Χριστοῦ, ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης παρόμοιον τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου κείμενον. Ἐξεδόθη κατὰ τὴν δευτέραν πατριαρχίαν τοῦ πεντάκις εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως ἀνεθρόντος (1671-1673, 1676-1679, 1683-1684, 1686-1687, 1693-1694) Διονυσίου τοῦ Μουσελίμη-Κομνηνοῦ.

Κεῖμενον

† Διονύσιος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Πολλοῖς προνομίοις, καὶ προτερήμασιν ὁ οἰκουμενικὸς ἀνάκαθε καταξοσμῆται θρόνος, ἅτε δὴ οἰκουμενικὸς, καὶ πάντων τῶν ἄλλων ὑπέριτος, ἀλλὰ κἂν τούτῳ ἐξαιρέτως προσαποκεκλήρωται τὸ [βρα] | βραβεῦν δηλονότι κατ' ἐξουσίαν, καὶ ἐπ' ἀδείας ἐλευθεριότητα τοῖς καταπονομένοις μοναστηρίοις, καὶ κατατροχομένοις, εἴτε τῇ τοῦ καιροῦ ἀνωμαλίᾳ, εἴτε καὶ τοῖς πλησιοχωροῦσιν ἐπιστάταις, καὶ τὸ προνοοῖσθαι τῆς βελτιώσεως αὐτῶν, καὶ συστάσεως ἐφ' ᾧ τὰ ὑπὸ εὐσεβείας, καὶ εὐλαβείας οὐ πλείστης ἀνοικοδομηθέντα ἱερὰ καταγῶγια, μὴ τὴν ἀλώην ἀμοιροῦντα φροντίδος, ἐρείπια γίνονται. Ὅθεν καὶ | τὸ ἱερὸν μοναστήριον τὸ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἐπισκοπῆς Σερβίων τιμώμενον

ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Θεοδώρων τοῦ Διονυσίου τοῦ Σιδέρη, τετιμημένον τῷ πατριαρχικῷ ὀνόματι, τοῦτέστι σταυροπήγιον ὄν, γράμμασι συνοδικοῖς πατριαρχικοῖς τῶν πρὸ | ἡμῶν ἀοιδήμων πατριαρχῶν, ᾧ σχολάζουσι καλογραφαὶ προσευχαῖς καὶ νηστείαις προσέχουσαι, ἀποταξάμεναι τῷ κόσμῳ, καὶ πρὸς τὸν μονήρη βίον ἀνατρέχουσαι τετιμημένως, καὶ εὐαγῶς διάγουσαι καὶ πάνν σεμνῶς | καὶ θεαρέστως πολιτευόμεναι, ἥδη δὲ τούτου τοῦ σεβασμίου μοναστηρίου εἰς ἔνδειαν δυνάμεως κατανήσαντος, καὶ καταπονουμένου καὶ χειρὸς δεομένου πατριαρχικῆς, πρὸς καθαρισμόν, καὶ συμπλήρωσιν τῆς | ἀσθενείας τῶν ἐνασκουμένων θεοσεβῶν γυναικῶν, ὅπως μὴ ἐνωχλοῖντο ὑπὸ τινων, σφαδαζόντων τὴν τῶν καλῶν ἀνατροπὴν· ἢ μετριότης ἡμῶν ἅτε τῆς περιοπῆς τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐντετυχηκῦα | καὶ ὅση δύναμις συνιστᾶν τὰ συστάσεως δεόμενα ἐγνωκῦα, ὡς λόγον ὑφέξουσα περὶ πάντων τῶν θεόθεν αὐτῇ ἐμπεισιτευμένων οὐ μόνον γυναιξίν ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς ἀνδράσιν, καλὸν παρά- |

10 δειγμα γιγνομένων, ἀλλ' ὅτι καὶ ἀπλῶς δεόμενον χειρὸς βοηθείας, ἀπεφῆγατο διὰ γράμματος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ σιγίλλιδους συστήσαι τὸ εὐαγὲς τοῦτο μοναστήριον, καὶ βεβαιῶσαι | ἐφ' ᾧ τῶν βασκανόντων τὰς τοιαύτας ἀγαθοεργίας ἀνατροπὴν τινα μηχανήσαιτο, (καὶ γὰρ εἴωθε τοῦτο ὡς τὰ πολλὰ γίνεσθαι)· τούτου χάριν καὶ γράφουσα ἐν ἁγίῳ ἀποφαίνεται | πνεύματι μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ἱερωτάτων ἀρχιερέων, καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν, καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τοῦ διαλειφθέντος τούτου μοναστηρίου τοῦ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν | τῆς ἐπισκοπῆς Σεοβίων, τοῦ τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Θεοδώρων τοῦ Διονυσίου τοῦ Σιδέρη ὄντος, καὶ ἐπιλεγόμενον, πατριαρχικοῦ σταυροπηγίου, καὶ τοῖς σταυροπηγιακοῖς προνομίοις σεμννομένου, ὡς τὰ | παλαιγενῆ τῶν ἀοιδήμων πατριαρχῶν γράμματα διαλαμβάνουσιν, ἕως οὗ ὁ ἥλιος τὸν ἴδιον διατρέχει κύκλον, αἱ ἐν αὐτῷ ἐνρι- |

15 σκόμεναι μονάζουσαι καλογραφαί. Ὡσπερ ἐξ ἀρχῆς εἶθι | σται ζῆν κοινοβιακῶς καθὰ καὶ ἕτερα μοναστήρια, καὶ μηδὲν ἴδιον ἔχειν, καὶ φροντίζειν τῆς συμπνοίας καί, ὁμοιοίας ἀλλήλων, καὶ αἱ λοιπαὶ πᾶσαι ὑποτάσσεσθαι τῇ προεσιώσῃ, ἵνα φυλάττοιο τὰ | ξις, τὸ γὰρ ἄτακτον πανταχοῦ λυπηρόν, καὶ μηδὲν πρᾶττειν ἄνευ γνώμης, καὶ θελήσεως ἐκείνης, ἐξεληθούσης δὲ τοῦ βίου τῆς προεσιώσης, πάλιν ἐκλέγεσθαι ἀπὸ τούτων τὴν ἐπισημοτέραν κατ' ἄρε- |

20 τὴν, καὶ ἀποκαθίστασθαι προεσιώσαν καὶ διοικεῖσθαι μετ' ἀλλήλων ἄνευ ἕριδος, καὶ φιλονεικίας, καὶ τὰ πράγματα τῶν ἐνασκουμένων ἐν αὐτῷ μοναζουσῶν, ὅσα εἰσῆγγκον φέρουσαι | κινήτὰ καὶ ἀκίνητα, καὶ ὅσα ὑπὸ τὴν δεσποτειαν αὐτῶν ἔχουσιν, ἀναφαίρετα εἴησαν, καὶ ἀναπόσπαστα μετὰ θάνατον ἐκείνων, ὡς ἅπαξ προσηλωθέντα, καὶ ἀφιερωθέντα | τῷ σταυροπηγίῳ τούτῳ παρὰ παντὸς προσώπου συγγενικοῦ τούτων, μηδενὸς ἄδειαν ἔχοντος τῶν πάντων, ἱερωμένων, ἢ λαϊκοῦ, ἄρχοντος, ἢ ἀρχομένου, τῶν ἐγχωρίων, καὶ ἐμπολιτεῦο | μένων ζητεῖν παρ' αὐτῶν δικαίωμα αὐθεντικόν, διὰ τὰ προσόντα αὐτῷ ὑποστατικά κινήτὰ ἢ ἀκίνητα, καὶ ἐνοχλεῖν αὐτὰς σχολαζού-

Σιγίλλιον Διονυσίου τοῦ Δ' ἔτ. 1676

25 σας τῇ προσευχῇ, καὶ ταῖς δεήσεσιν, ἢ | ἀποστερεῖν τι τούτων, καὶ ἀφαρπά-
 ζειν, ἢ κατεπεμβαίνειν τοῦ σταυροπηγίου τούτου, τοῦ ἤδη ἀρχιερατεύοντος
 κατὰ τόπον καὶ τῶν μετέπειτα, καὶ ζητεῖν παρ' αὐτῶν τι πολύ, ἢ ὀλίγον ἀσύ-
 νηθες, ὡς | πάντη ἐλευθέρου ὄντος, καὶ ἀσυδότη, καὶ ἀκαταπατήτου καὶ ἀκα-
 ταζητήτου, παρὰ παντὸς προσώπου, μόνου τοῦ ἡμετέρου μνημονομένου ὀνό-
 ματος, καὶ μηδενὸς ἄλλου, ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς | τελεταῖς, καὶ ἀκολουθίαις.
 ὅστις δὲ τὰ ἐναντία φρονεῖ τῶν ὧν ἀπεφηνάμεθα, περὶ τούτου τοῦ σταυρο-
 πηγίου καὶ ἀνατροπῆν τούτων προξενήσῃ, ἀφωρισμένος εἶη ἀπὸ Θεοῦ τοῦ
 παντοκράτορος | καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυ-
 τος, αἰωνίως, αἱ πέτραι, τὰ ξύλα, ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτὸς δὲ οὐδαμῶς,
 καὶ ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας. ὄθεν καὶ | εἰς βεβαίωσιν γέγραπται τὸ
 παρὸν ἐν μεμβράναις σιγίλλῳδες γράμμα καὶ προσανέθετο τῷ σεβασμίῳ τούτῳ
 σταυροπηγίῳ ἐν ἔτει σ(ωτη)ρίῳ αχρσ', μηνὶ νοεμβρίῳ, ἰν(δικτιῳ)νος) ιε.

† Διονύσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
 Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ὁ Δέρκων Μακάριος	† Ὁ Σμύρνης Μακάριος
† Ὁ Ἀμασείας Γεράσιμος	† Ὁ Χαλκηδόνος Ἱερεμίας
† Ὁ Νικαίας Σωφρόνιος	† Ὁ Σοφίας Μελέτιος
† Ὁ Δρύστρας Διονύσιος	† Ὁ Αἴνου Ματθαῖος
† Ὁ Λιτίστης Θεοδόσιος	† Ὁ Σεροῶν Νεκτάριος
† Ὁ Διδυμοτείχου Γρηγόριος	† Ὁ Λαρίσσης Ἰωάννης
† Ὁ Προύσης Καλλίνικος	† Ὁ Βιζύης Γεράσιμος
† Ὁ Νικομηδείας Νεόφυτος	† Ὁ Κορίνθου Ζαχαρίας
† Ὁ Θεσσαλονίκης Μελέτιος	† Ὁ Ἡρακλείας Βαρθολομαῖος
† Ὁ Εὐρόπου Μελέτιος	

2. Σιγίλλιον Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' ἔτ. 1798¹⁾

Τὸ σιγίλλιον τοῦτο ἐξεδόθη κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς πρώτης πα-
 τριαρχείας τοῦ ἐθνομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε' τὸ 1798, ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν
 Μονὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος (Ἰλαρίωνος ἢ Λαριουῆς), ἣτις εὑρίσκεται ἐντεῦ-
 θεν καὶ παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ Ἀλιάκμονος, ὅχι δὲ μακρὰν τοῦ σημε-
 ρινοῦ χωρίου Αἰανὴ καὶ εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι περίπου χιλιομέτρων ΝΑ τῆς
 πόλεως Κοζάνης. Δι' αὐτοῦ ἀνανεοῦνται καὶ ἐπικυροῦνται προγενέστερα πα-

1. Τὸ σιγίλλιον τοῦτο δὲν μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Μ. ΓΕΛΕΩΝ, Πατριαρχικοὶ Πί-
 ννακες, οὔτε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Τάκη Κανδηλώρου εἰς τὸ βιβλίον του «Γρηγόριος ὁ Ε'».

τριαρχικά σιγίλλια, ἐκδοθέντα διὰ τὴν αὐτὴν Μονὴν ὑπὸ τῶν πατριαρχῶν Σεραφεῖμ Β' (1761) καὶ Νεοφύτου Ζ' (1794).

Σιγίλλιον Γρηγορίου τοῦ Ε' ἔτ. 1798

Καὶ τῆς Μονῆς ταύτης τὸ ἔτος τῆς ιδρύσεως εἶναι εἰς ἡμᾶς ἀγνωστον. Ἡ παλαιὰ Βασιλικὴ μετὰ τρούλλου τῆς Μονῆς ἦτο ἀρχιτεκτόνημα τῶν τελευταίων χρόνων τῆς Βυζαντινῆς περιόδου ἐσώζετο δὲ πλὴν τοῦ τρούλλου μέχρι τοῦ 1908, ὅτε τὸ πρῶτον τὴν ἐπεσκέφθη. Ἡ παράδοσις παρὰ τοῖς μοναχοῖς ὅτι ἐν αὐτῇ ἱερούργησε δυτικὸς τις κληρικὸς φαίνεται ὅτι συνέβαλεν

ὥστε νὰ ἐγκαταλειφθῆ αὐτὴ καὶ σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἐρειπωθῆ¹⁾. Ἐντὶ αὐτῆς καὶ πλησίον αὐτῆς εἰς τὸ μέσον τῆς ὅλης Μονῆς ἀνηγέρθη κατὰ τὸ ἔτος 1861 ἡ νῦν ὑφισταμένη ἐκκλησία, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ σουλτανικοῦ τινοῦ φιορμανίου τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 1861, ἐναποκειμένου εἰς τὴν Δημοτικὴν Βιβλιοθήκην Κοζάνης²⁾.

Τὸ σιγίλλιον εἶναι ἐπίσης ἐπὶ περγαμνῆς γραμμένον, διατηρουμένης καλῶς καὶ ἐχούσης διαστάσεις 0,52 πλάτ. × 0,54 ὕψ. Ἡ βοῦλλα δὲν σώζεται σήμερον. Τὸ κείμενον καταλαμβάνει 49 στίχους, μετὰ τοῦ πρωτοκόλλου καὶ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Πατριάρχου ἐν ὄλῳ 51. Τὴν πατριαρχικὴν ὑπογραφὴν ἀκολουθοῦν αἱ ὑπογραφαὶ ἑνδεκα Μητροπολιτῶν. Ἐπὶ τοῦ νότου τῆς περγαμνῆς ὑπάρχει τὸ ἐξῆς σημεῖωμα ὑπ' ἄλλης χειρός: Τῷ ἐπισκόπῳ Σερβίων τῆς ζωοποιοῦ Τριάδος.

Κείμενον

† Γρηγόριος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

5 † Ὅσα μὲν κατὰ τοὺς θεῖους θεσμοὺς καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀποστολικούς καὶ συνοδικούς κανόνας τυγχάνει διακυβερνώμενα πολλὴν ἔχουσι τὴν χάριν παρὰ Θεοῦ, καὶ τὸ ἔλεος μέγιστον. Ὅσα δὲ τοῦναντίον παραβαί | νει τῶν ὁρῶν ἐκτιρεπόμενα, ἐν τούτοις προφανῆς ἡ ἀκοσμία, κατάδηλος ἡ φθορά, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἢ τῶν ψυχῶν ἀπώλεια. εἰ γὰρ καθάπερ οἱ περὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἐκκλησιῶν νόμοι, οὕτω καὶ οἱ περὶ τῶν σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων τῶν ὑπὸ τῶ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικῶ καὶ οἰκουμενικῶ θρόνῳ ἀπαράτρεπτοι διαφυλάττοντο, καὶ τῆς κατὰ νόμους ἐπιμελείας καὶ προστασίας κηκεῖνα ἤξιουντο παρὰ τῶν | ἀει πατριαρχούντων, οὐκ ἂν τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὰ δεινὰ τοῖς μοναστηρίοις συνέβαινον. ἀλλ' ἐπειδὴ, οὐκ οἶδαμεν ὅπως, τῶν ἱερῶν παρημελημένων νόμων, εἰς τοσαύτην προῆλθον ἀκαταστασίαν καὶ ἐλεεινὴν | ἀπώλειαν τὰ ἱερά ταῦτα καταγώγια, διὰ ταῦτα εὐθὺς ἀνειληφόσιν ἡμῖν τοὺς οὐκασ τοῦ παγκοίνου τουτουῖ σκάφους, ἔδοξε παρὰ τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ παρημελημένα αὐτὰ εὐαγγῆ μοναστήρια διορθώσασθαι ἐφορῶσι | πρὸς τὸ ἐκείνων συμφέρον, ὡς μέλη γνήσια ὄντα τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τῶ σταυροπηγιακῶ καὶ πατριαρχικῶ προνομίῳ τετιμημένα. ἄλλως τε οὐδὲ καινοῦς τινος ἀφ' ἑαυτῶν νόμους φέρουσιν | ἀλλ' ἀρχαίους ἀνανεου-

1. Διὰ διατάγματος δημοσιευθέντος εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, τεῦχ. Α', ἀριθ. φύλ. 225 σελ. 1459, προσηρτήθη ἡ Μονὴ αὕτη τὸ 1925 εἰς τὴν πέραν τοῦ Ἀλιάκμονος κειμένην Μονὴν Ζιδαίου.

2. Περβλ. Α. ΣΙΓΑΛΑ, ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 91, 16.

μένοις καὶ γεραροῦς. τὴν γὰρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων προστασίαν
 τοῖς ἐπισκόποις ἐπιτρέπουσιν οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι καὶ κανόνες, τὸν τοῦ
 Θεοῦ φόβον προτίθεσθαι διακελευόμενοι. ἵνα, | εἴγε δέοιντο, καὶ αὐτοὶ ἀπο-
 λαμβάνωσιν, ὃν τρόπον ὁ λη'ος τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανῶν, καὶ ὁ κε'ος τῆς
 ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἱερῶς Συνόδου, καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν
 Νικαίᾳ, ὁ τε ἰε'ος καὶ ὁ ιβ'ος καὶ τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ | ὁ ἰε'ος καὶ ὁ μθ'ος τῆς ἐν 10
 Τρούλλῳ, καὶ ἄλλοι πλείστ' ὅσοι σεπτοὶ νόμοι καὶ κανόνες, σαφῶς φαίνονται
 τὴν τῶν ἱερῶν μοναστηρίων ἐξουσίαν τοῖς ἐπισκόποις διδόντες, ὥστε μετα-
 λαμβάνειν μὲν καὶ αὐτοὺς τῶν δεόντων, εἴ | γε δέοιντο εἰς τὰς ἑαυτῶν χρείας,
 τὴν δὲ περὶ ἐκεῖνα ἐπιμέλειαν μεγίστην τε, καὶ ὡς Θεοῦ ἐφορῶντος ποιεῖσθαι,
 ἵνα προστατεύωσιν αὐτῶν, καὶ οἰκονόμους, καὶ ἐπιτρόπους, καὶ ἡγουμένους
 ἀποκαθιστῶσιν ἐν αὐτοῖς, καλῶς | περὶ τῆς ἀνξήσεως καὶ βελτιώσεως τούτων
 ἐπιμελούμενοι, ἵνα μὴ δι' ἀμέλειαν ἐνοχοὶ γένωνται τοῖς ἐκ τῶν νόμων ἐπι-
 τιμίοις. οἱ δὲ οἰκονόμοι, ἡγούμενοί τε καὶ ἐπίτροποι διαμένουσιν ὑπὸ τὴν
 ἐξουσίαν τῶν ἐπι | σκόπων, καὶ δίχα τῆς ἀδείας αὐτῶν μῆτε πωλῶσι μονα-
 στηριακόν τι κτήμα, ἀλλ' οἰκονομῶσι καλῶς πρὸς τὴν ἐκείνων ὁδηγίαν καὶ
 ἄδειαν, ὅπως μὴ καὶ αὐτοὶ ὡς ἀνατρέποντες τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τούτους
 ὄρους καὶ κανό | νας, βαρυτάτοις ὑποπέσωσι τοῖς ἐπιτιμίοις καὶ τιμωραῖς.
 Ταῦτα μὲν οὖν οἱ θεῖοι νόμοι ἀποφαίνονται περὶ τῶν ἱερῶν μοναστηρίων·
 τούτων δὲ τὰ μὲν τοῖς κατὰ τόπον ἐπιτετραμμένοις ἐνοριακὰ τῆς προσηκού-
 σης | ἀρχιερατικῆς ὡς εἰκὸς ἐπ' ἀνξήσει τυγχάνει ἐπιμελείας, μόνα δὲ τὰ τῆ 15
 σταυροπηγιακῆ ἀξία τετιμημένα, οὐκ οἶδαμεν ὅπως, πρὸ χρόνων πολλῶν παρη-
 μέληται· καὶ δεόν, ὡς Θεοῦ ἐφορῶντος, διοικεῖσθαι αὐτά, καὶ ἐκ | παντός
 τρόπον ἐπιμελείας τῆς ἀναλόγου ἀξιοῦσθαι, ὅπως αὐτοῖς τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν
 ὑπάρχοντα διαμένῃ, περιποιῆται δὲ τὰ προσγενησόμενα ἢ τῶν δὲ φαύλων,
 τὰ μὲν προσόντα ἀποδιοπομπεῖται, τὰ δὲ συμβῆ | σόμενα ἢ διακωλύονται.
 τοιαύτην οὖν κατὰ νόμους τὴν ὑπὲρ αὐτῶν πάντων τῶν σταυροπηγιακῶν ἡμῶν
 μοναστηρίων καθόλου φροντίδα κατεβάλλομεν, ἐκθέμενοι κατὰ κοινὴν γνώ-
 μην, καὶ συνοδικὴν διάγνωσιν, ἱερὸν | τόμον ἀποφαινόμενοι συνωδὰ τοῖς
 ἱεροῖς νόμοις καὶ τοῖς ὧδε γραφομένοις, περὶ τῆς εἰς τὸ ἐξῆς ἀρίστης διοι-
 κήσεως ἐκάστου σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου, καὶ εὐνομίας τῶν ἀσκουμένων
 ὀσιωτάτων π(ατέ)ρων, καὶ τῆς δυνατῆς ἂν | τιλήψεως, καὶ ἀμέσου προστα-
 σίας αὐτῶν παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, ἀνανεοῦν-
 τες τὰ παλαιγενῆ πατριαρχικά, καὶ συνοδικὰ αὐτῶν σιγγίλια δωρεάν, καὶ ἐπι-
 κυροῦντες ἅπαξ τὰ σταυροπη | γιακὰ αὐτῶν προνόμια, εἰς διηρκῆ συντήρησιν 20
 αὐτῶν καὶ ἀσφάλειαν, μὴ δεόμενα ποτὲ ἀνανεώσεως καὶ ἐπικυρώσεως. ὡς καὶ
 περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Σερβίων καὶ Κοζάνης, τῇ ὑποκειμένη τῇ ἀγιωτάτῃ
 μητρο | πόλει Θεσσαλονίκης ἱεροῦ καὶ σεβασμίου μοναστηρίου, τοῦ σεμννο-
 μένου ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπερουσίου καὶ ζωοποιοῦ τριάδος, μετὰ τοῦ ἐν τῇ ἀρ-
 χιεπισκοπῇ Ἑλασσῶνος μετοχίου αὐτοῦ, τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου

τοῦ μεγάλου. ἐνεφα | νίσθησαν γὰρ ἤδη ἡμῖν δύο πατριαρχικά, συνοδικὰ σι-
 γιλλιώδη γράμματα Σεραφείμ¹⁾ τε καὶ Νεοφύτου²⁾, περιέχοντα ὅτι Διονύ-
 σιός τις μοναχὸς ἀνήγειρε τὸ εἰρημένον μοναστήριον, ἀναθέμενος τὸ ἐν τῇ
 ἀρχιεπισκοπῇ Ἐλασσῶνος μο | νήριον τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου³⁾ εἰς μετόχιον
 25 τοῦ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Σερβίων μοναστηρίου τῆς ἁγίας τριάδος. εἰς ἀναζαίνισιν
 οὖν τούτου γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ, καὶ συνοδι-
 κοῦ σιγγιλιώδους γράμματος, ἀποφαινό | μεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ
 ἡμῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν
 ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ ῥηθὲν ἱερόν καὶ σεβάσιμον μοναστήριον,
 τὸ σεμνυνόμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς | ὑπερουσίου καὶ ζωοποιοῦ τριάδος, τὸ ἐν
 τῇ ἐπισκοπῇ Σερβίων καὶ Κοζάνης, τῇ ὑποκειμένη τῇ ἁγιωτάτῃ μητροπόλει
 Θεσσαλονίκης⁴⁾, μετὰ τοῦ ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Ἐλασσῶνος μετοχίου αὐτοῦ,
 τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου, | καὶ μετὰ πάντων τῶν λοι-
 πῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινήτων τε καὶ ἀκι-
 νήτων, τῶν τε ἡδὴ ὄντων καὶ τῶν εἰσέπειτα προσγενησομένων ἂν, ὡς ἀνεκα-
 θεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, οὕτω καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρό | νον ὑπάρχῃ καὶ λέγη-
 ται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται, ἡμέτερον πατριαρχικόν, σταυροσηριακόν,
 ἀδούλωτον, ἀκαταπάτητον, καὶ ὅλως ἀνενόχλητον παρ' οὐτινοσοῦν προσώπιον
 ἱερωμένων ἢ λαϊκῶν, μνημονευομένον ἐν αὐτῷ | τοῦ κανονικοῦ πατριαρχικοῦ
 ὀνόματος, ἔχον καὶ τὸ προνόμιον καὶ πατριαρχικὴν φιλοτιμίαν, ὥστε τὸν
 30 κατὰ καιροὺς ἐν αὐτῷ ἠγούμενον ἐν ταῖς ἐορτασίμοις ἡμέραις φορεῖν ἐπ' ἐκ-
 κλησίαις μαρδύαν προχειριζόμενον καὶ πατερότιζαν. | καὶ προῖτον μὲν ὑπάρχῃ
 ἀπηλλαγμένον πάσης ἐξαρχικῆς ἐξουσίας καὶ δεσποτείας. δεύτερον δὲ λόγῳ
 ὑποταγῆς ἀποδιδῶ καθ' ἕκαστον ἔτος ἀπαραιτήτως γρόσια ἑκατὸν πενήκοντα
 εἰς τὸ κοινὸν τῆς καθ' ἡμῶν τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκ | κλησίας, καὶ λαμβάνῃ
 ἐξοφλητικὴν ἀπόδειξιν κατὰ τὸ ἔφος τῶν ἐπαρχιῶν. καὶ οὕτως ἀναλαβὸν τὸ

1. Βλ. Μ. ΓΕΛΕΩΝ, Πατριαρχικοὶ πίνακες, σελ. 649, 653.

2. Πρὸβλ. ΔΙΟΝ. ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ, Ἀνέκδοτα πατριαρχικά ἔγγραφα τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας. « Ἑλληνικά » 6 (193) σελ. 137-140.

3. Τὸ πρόην μετόχιον ἐξειλίχθη βραδύτερον εἰς μονὴν τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, κεῖται δὲ παρὰ τὰς ὑπορείας τοῦ ὄρους Σιάγκα τῆς ὁροσειρᾶς τῶν Πιερίων (ὑψόμε. 1595) εἰς ἀπόστασιν 15 περίπου χιλιομέτρων ΝΑ τῆς πόλεως τῶν Σερβίων καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Μονῆς Ὀλυμπιωτίσσης, τῆς Μητροπόλεως Ἐλασσῶνος. (Βλέπε Ἐπετηρίδα Βυζαντινῶν σπουδῶν, τόμ. Δ' σελ. 315 κ. ἑ.).

4. Περὶ τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης πρὸβλ. ΡΑΛΛΗ - ΠΟΤΑΗ, Σύνταγμα τῶν θείων κανόνων, τόμ. Ε' σελ. 478. ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ (Νοταρᾶ) Πατριαρχοῦ Ἱεροσολύμων, Σύνταγματιον περὶ τῶν ὁφρικίων κ.λ.π., Βενετία, 1778, σελ. 72. Γ. Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Ἡ σύγχρονος ἱεραρχία, σελ. 79. Π. Ν. ΛΙΟΥΦΗ, Ἱστορία τῆς Κοζάνης, σελ. 51, 115. « ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΛΗΘΕΙΑ » τόμ. 2 σελ. 473 καὶ 687. « ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΔΕΥΚΩΜΑ », (ἔκδοσις Ἰ. Χατζηϊωάννου) τόμ. 4', σελ. 231, τόμ. 6 σελ. 70.

ἀρχαῖον γεραρὸν τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας προνόμιον, καὶ καλῶς διοικου-
 μενον ὡς μέλος γνήσιον τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιοτά | του πατριαρχικοῦ ἀποστολι-
 κοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὁ ἐν αὐτῷ κατὰ καιροὺς ἡγούμενος, ὥσπερ οἱ
 ἀρχιερεῖς, οὕτω καὶ αὐτός, γράφῃ ἀμέσως πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χ(ριστο)ῦ
 μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ ἀξιῶται τῆς προσηκού | σης ὑπερασπίσεως ἐν ταῖς συμ-
 βαινούσαις χρεαίαις καὶ ὑποθέσεσι. τρίτον διαφνύσσονται καταγεγραμμένα ἐν
 τῷ διωρισμένῳ κώδικι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἅπαντα τὰ κτήματα καὶ ἀφιε-
 ρώματα αὐτοῦ καὶ τὰ χρέη, καὶ τὸ τοῦ ἡγουμένου | ὄνομα. τέταρτον δέ, τὸ
 σιγγίλιον αὐτοῦ ἔχει μένειν ἀπαράρτερον καὶ ἀπαράβατον, μὴ δεόμενον ποτὲ
 ἀνανεώσεως καὶ ἐπικυρώσεως ἐκκλησιαστικῆς. πέμπτον, μηδεὶς τοῦ λοιποῦ
 γίνηται ἐν αὐτῷ ἡγούμενος, ἄνευ γράμματος | πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ,
 ἀλλ' ἐπειδὴν ἔλονται αὐτὸν γνώμη κοινῇ οἱ συγκοινοβιάται π(ατέ)ρες, τότε
 ἀποστέλλεται παρ' αὐτῶν κοινῇ ἐνυπόγραφος καὶ ἐσφράγιστος ἀναφορὰ περὶ
 τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς πρὸς τὸν κατὰ καιροὺς οἰκουμενικὸν | πατριάρχη, καὶ 35
 οὕτω δι' ἐκκλησιαστικοῦ γράμματος ἀποκαθίσταται ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστη-
 ρίου τούτου, σημειουμένου καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐν τῷ ῥηθέντι κώδικι,
 ὁφείλων κατ' ἔτος ἐξαποστέλλειν ἀκριβῆ ἐνυπόγραφον καὶ ἐσφράγιστον | κατα-
 γραφὴν τῶν τοῦ ἔτους ἐκείνου μοναστηριακῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων. ἕκτον, ἢ
 σφραγὶς τοῦ μοναστηρίου διαιρεθῆ εἰς τμήματα τέσσαρα, καὶ ἢ μὲν λαβὴ παρα-
 κατατεθειμένη ὑπάρχει τῷ ἡγουμένῳ, τὰ δὲ τέσσαρα τμήματα | τέσσαρσι συγ-
 κοινοβιάταις πατρῶσιν, ἐκλεγομένοις κοινῶς παρὰ πάντων τῶν συγκοινοβια-
 τῶν π(ατέ)ρων. ἕβδομον, οἱ ἐπιτετραμμένοι τὰ τέσσαρα τμήματα καὶ τὴν λα-
 βὴν, μὴ ἔχωσιν ἄδειαν καθ' ἑαυτοὺς σφραγίζειν μοναστη | ριακὰς χρεωστικὰς
 ὁμολογίας, ἀλλ' ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν προκρυωτέρων ἐν τοῖς συγκοινοβιάταις,
 ὑπογραφομένων καὶ ἐσφραγισμένων ὁμολογίαι, νομίζονται μὴ τοῦ | μοναστηρίου,
 ἀλλ' ἴδιαι τῶν κατ' ἴδιαν σφραγισάντων, καὶ ἐκεῖνοι ἐξ ἰδίων ἀποπληρωῶσι
 τὰς ἐμπεριεχομένας ἐν ταῖς τοιαύταις ὁμολογίαις χρηματικὰς ποσότητας. οὗτοι 40
 δὲ δηλαδὴ ὁ ἡγούμενος μετὰ τῶν τεσσάρων τῶν ἐπιτετραμμένων τὰ τῆς | σφρα-
 γίδος τμήματα ἔχωσι πᾶσαν πληρεξουσιότητα τῆς ἐκκλησίας, ἐπιτιμᾶν, σω-
 φρονίζειν, ἀποβάλλειν ἐκ τῆς μονῆς τοὺς ἀτακτοῦντας, καὶ τοὺς ἐκνευροῦν-
 τας τοὺς μετερχομένους τὸ ἄθλον τῆς ἀσκήσεως, καὶ μὴ πειθομένους τελευ-
 ταῖον | διὰ κοινῆς αὐτῶν ἀναφορᾶς ἀναγγέλλειν τῇ ἐκκλησίᾳ. ὄγδοον, μηδεὶς
 τοῦ μοναστηρίου τούτου δύναται τοῦ λοιποῦ πωλεῖν μοναστηριακὸν ὑποστατι-
 κὸν ἄνευ τῆς νομίμου εἰδήσεως τοῦ κατὰ καιρὸν οἰκουμενικοῦ πατριάρχου,
 εἰ μὴ μόνον τὰς | κατ' ἔτος ἐπικαρπίας καὶ τὰ γεννήματα καὶ τὰ μοναστη-
 ριακὰ θρόμματα διὰ τὰς ἀναγκαίας αὐτῶν χρείας. ἔννατον, ἐπειδὴν ἐν χρεία
 χειροτοσίας γέωνται, ἔχωσιν ἄδειαν προσκαλεῖν εἰς τὸ σταυροπηγιακὸν ἡμῶν
 τοῦτο μοναστή | ριον, ὃν ἂν βούλωνται τῶν ἀρχιερέων φέροντα ἔγγραφοι ἄδειαν
 πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐπὶ τῷ ἐκτελεῖν αὐτὴν μετὰ πάσης τῆς κανομικῆς

παρατηρήσεως. δέκατον δὲ καὶ τελευταῖον, ὀφείλωσιν οἱ ἐν αὐτῷ συνα | σκού-
 μενοι π(ατέ)ρες φυλάττειν τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐκτεθέντα ἀπαράρτετα καὶ ἀπα-
 ράβata διὰ παντός, καὶ πείθεσθαι τῷ κατὰ καιροῦς ἡγουμένῳ καὶ διάγειν
 45 σεμνῶς, εἰρηρικῶς καὶ ἀμέμπως, κατὰ τὸν τύπον τοῦ μοναστικοῦ ἐπαγγέλ-
 ματος, ἀφορῶντες πρὸς τὴν κοσμιότητα αὐτῶν, καὶ τὴν κατὰ Θεὸν διαγω-
 γὴν καὶ πολιτείαν, καὶ πρὸς τὴν βελτίωσιν καὶ αὔξησιν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τούτου
 σταυροπηγικοῦ μοναστηρίου, ἐπόμενοι τῷ θεοφιλεῖ σκοπῷ τῆς ἐκκλησίας
 τῆς | ἀγρύπνως προνοούσης περὶ τῆς εὐσταθείας τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ σταυ-
 ροπηγικῶν ἱερῶν μοναστηρίων, καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις διαφυλάτ-
 τειν τὴν ἀρχαίαν διατύπωσιν ἀπαράρτετον. ὅστις δὲ καὶ ὁποῖος τῶν χριστια-
 νῶν ἴε | ρωμένος ἢ λαϊκὸς ὁποιασοῦν τάξεως καὶ βαθμοῦ, τολμήσει παρα-
 βῆναι ὁποσοῦν τὰ ἐν τῷ παρόντι νομίμως καὶ κανονικῶς ἀποφανθέντα, καὶ
 ἀνατρέψαι τι τῶν ἀνωτέρω καταγεγραμμένων, ὁ τοιοῦτος ἀφωρισμένος εἶη, |
 καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος, καὶ πάσαις ταῖς
 πατριαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπεύθυνος, καὶ ὑπόδικος καὶ ἔνοχος τῷ
 αἰωνίῳ πυρὶ τῆς γέεννης. ὄθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ διηγετικὴν τὴν | ἀσφάλειαν ἐγέ-
 νετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν συγγιλιῶδες ἐν μεμβρά-
 ναις γράμμα, καταστρωθὲν καὶ ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χρι-
 50 στοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, τῷ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ | διορισθέντι, καὶ ἐδόθη εἰς τὸ
 ῥηθὲν μοναστήριον. ἐν ἔτει σωτηρίῳ, χιλιοσιῳ, ἑπτακοσιοσιῳ, ἐννεηκοσιῳ,
 ὀγδόῳ, κατὰ μῆνα φεβρουάριον, ἐπὶ νεμῆσεως πρώτης.

† Γρηγόριος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
 νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† ὁ Ἐφέσου Σαμουήλ	† ὁ Δέρκων Μακάριος
† ὁ Ἡρακλείας Μελέτιος	† ὁ Παροναξίας Νεόφυτος
† ὁ Κυζικίου Ἰωακείμ	† ὁ Προύσης Ἄνθιμος
† ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος	† ὁ Νεοκαισαρείας Ἡσαΐας
† ὁ Θεσσαλονίκης Γεράσιμος	† ὁ Λαρίσης Διονύσιος
† ὁ Χαλκηδόνος Ἱερεμίας	

3. Συνοδικὸν γράμμα τοῦ 1776

Παραθέτομεν τὸ κάτωθι συνοδικὸν γράμμα, τοῦ ὁποίου ἀντίγραφον ἀπαντῶμεν εἰς τὴν σελ. 41 τοῦ κώδικος τῆς ἐπισκοπῆς Σερβίων τοῦ 1768¹⁾ καὶ τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται, ὡς καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 ἀνωτέρω σιγίλλιον τοῦ Διονυσίου, εἰς τὴν Μονὴν τῶν Ἁγίων Θεοδώρων.

1. Βλ. Α. ΣΙΓΑΛΑ, Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθήκαι Δυτ. Μακεδονίας σελ. 98.

Ἰσον τοῦ πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ γράμματος περὶ τῶν μοναστηριακῶν πραγμάτων τῶν ἐν ἁγίοις Θεοδώρων ἄνωθεν τῆς πολιτείας Σερβίων.

Σωφρόνιος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης:

† Θεοφιλέστατε ἐπίσκοπε Σερβίων καὶ Κοζάνης, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, καὶ ἐντιμότατοι κληρικοί, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ γέροντες χρήσιμοι, καὶ προεσιῶτες τῆς ἐπαρχίας ταύτης, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐπειδὴ ἀνηρέχθη ἡμῖν, καὶ ἐδηλοποιήθη παρὰ τῆς σῆς θεοφιλίας, ὅτι τινὲς κακότροποι χριστιανοὶ τῆς πολιτείας Σερβίων καὶ τοῦ χωρίου Κάλιανη¹⁾ λεγομένου, ἀπ' ἐναντίως φερόμενοι, τοῦ τε προεκδοθέντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ, καὶ συνοδικοῦ γράμματος, καὶ τοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὄρισμοῦ, παρεμποδίζουσι τὴν σὴν θεοφιλίαν ἐκ τῆς περιλαβῆς τῶν κινητῶν, καὶ ἀκινήτων πραγμάτων, τῶν κατὰ τὴν πολιτείαν Σερβίων ἐρημωθέντων καὶ τέλεον ἀφανισθέντων δύο μοναστηρίων, καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ γίνονται παραίτιοι σκανδάλου, ἐπιφέροντες οὐ τὴν τυχοῦσαν ζημίαν πρὸς τὴν θεοφιλίαν σου. τούτου χάριν κατὰ τῶν τοιούτων ἐδέησε τὸ παρὸν ἡμέτερον ἐκκλησιαστικὸν ἐπιτίμιον. καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων, καὶ ὑπερίμων τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ὅσοι καὶ ὅποιοι τῶν χριστιανῶν τῆς πολιτείας Σερβίων, καὶ τοῦ χωρίου Κάλιανη λεγομένου, μικροὶ ἢ μεγάλοι, νέοι ἢ γέροντες, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ἱερωμένοι ἢ λαϊκοὶ ἀπ' ἐναντίως φερόμενοι, τοῦ τε προεκδοθέντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος, καὶ τοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὄρισμοῦ, παρεμποδίζουσι τὴν θεοφιλίαν σου ἀπὸ τῆς περιλαβῆς τῶν μοναστηριακῶν πραγμάτων κατὰ πάντα δίκαιον λόγον ἀνηκόντων σοι, ἂν μὴ ἅμα τὸ ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον τῆς ἐκκλησίας τοῦ δικαίου ἀποφάσεως γράμμα ἀποστῶσι τοῦ τοιούτου αὐτῶν παραλόγου ἐπιχειρήματος, ἀλλὰ φαινόμενοι ἀπειθεῖς, καὶ παρήκοοι καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης καὶ δικαίας ἀποφάσεως, παρακούσωσιν ὡς προφανῶς φιλάδικοι καὶ ἀνυπότακτοι, κακοκέφαλοί τε, καὶ σκληροτάχνηλοι, καὶ διεστραμμένοι ἀφωρισμένοι εἶησαν, καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυνγώρητοι, καὶ μετὰ θάνατον ἄλντοι, αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθείησαν, αὐτοὶ δὲ οὐδαμῶς, κληρονομήσειεν τὴν λέπραν τοῦ Γιεζέ, καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα, καὶ προκοπὴν οὐ μὴ ἴδοιεν, ἔχοντες καὶ τὰς ἀρὰς πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων, ἐξ ἀποφάσεως:

1. Νῦν χωρίον ΛΙΑΝΗ. Βλ. Μ. Λήμητσα, Ἡ Μακεδονία ἐν λίθοις φθεγγόμενοις καὶ μνημείοις σωζομένοις, τόμ. Α' σελ. 219 καὶ ἐξῆς.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοσιῶ ἑπτακοσιοσιῶ ἑβδομηκοσιῶ πέμπτῳ κατὰ μῆνα Ἀπριλλίον.

Ἐν μηνὶ Ἀπριλλίῳ Ἰνδικτιῶνος Θ'

† ὁ Ἐφέσου Μελέτιος	† ὁ Χαλκηδόνος Παρθένιος
† ὁ Νικαίας Ἀνθιμος	† ὁ Κρήτης Ζαχαρίας
† ὁ Θεσσαλονίκης Δαμασκηνός	† ὁ Νικομηδείας Νικηφόρος
† ὁ Σηλυβρίας Παρθένιος	† ὁ Λέρκων Ἀναγίας
† ὁ Ἡρακλείας Μεθόδιος	† ὁ Σερρῶν Ἀγάπιος

Σημείωσις

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐντύπου Εὐαγγελίου ἐκδ. Βενετίας τοῦ 1539, ἑναποκειμένου σήμερον εἰς τὴν Δημοτικὴν Βιβλιοθήκην τῆς Κοζάνης, ὑπάρχει ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις τοῦ 1834 :

† τὸ θίον καὶ ιερὸν εὐαγγέλιον ὑπάρχει ἐκ τῆς μονοῖς των ἀγίων Θεωδώρων τῆς ἐπονομαζομένης τοῦ σιδέρι καὶ ἐδέθη δια χειρὸς γαβριὴλ ιερομονάχου βατοπεδινοῦ ὁ ἐκ θεατίας ἐκ χορίων βελεστιλῆς (ἡ τελευταία λέξις δυσανάγνωστος).

Ἐπὶ δὲ τῆς ὀπισθείας πλευρᾶς τοῦ τελευταίου φύλλου ὑπάρχει δι' ἔρυθρᾶς μελάνης ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις :

Ζ ξ δ

† τὸ θεῖον καὶ ἅγιον εὐαγγέλιον τοῦτω ὑπάρχει τῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, τῆς ἐπικαλουμένης νέας μονῆς, τῆς ὄν εἰς τὰ σέρβια. πλησίον τοῦ φάραγγος, ἐν τῷ ἄνω μέρει αὐτοῦ. καὶ εἴ τις βουληθῆ ὑστερησαι αὐτὸ ἐκ τὴν ιοιαύτην μονήν, γὰ ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν τριακοσίων ιη' θεοφόρων πατέρων ἡμῶν καὶ αὐτὴν τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον εὐρεῖν ἀντίδικον, ἐν τῇ δευτέρῳ ἐπελεύσει τοῦ νόου αὐτῆς.

Ζ ξ δ

Ἐπίσης εἰς τὸ ἐν ἀρχῇ παράφυλλον παλαιᾶς ἐκδόσεως Παρακλητικῆς, ἄνευ ἀρχῆς καὶ τέλους, ὑπάρχει ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις τοῦ 1715 :

ᾠ
ἄ ψ ι ε'

† κτήμα πέφυκεν τῆς μονῆς τῶν κανονικῶν, ἡ παροῦσα βίβλος, τῶν ἀγίων ἐνδόξων μεγάλων μαρτύρων Θεοδώρων, τῷ κάτω κοινοβίῳ ἐδέθη δὲ καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις, διὰ χειρὸς Νεοφύτου οἰκτροῦ ἱερομονάχου, οἱ βουλόμενοι δὲ ταύτην συλλήσε τῆς μονῆς αὐτῶν, εἴη ὑπόδικοι καὶ συγγράθε-

δροι τῶ πατρὶ αὐτῶν Ἰούδα, ὡς συνήγοροι καὶ ἐπόμενοι ἐκείνου. ἔχοιεν καὶ ταῖς ἀραῖς τῶν θεοφόρων | πατέρων.

Ἐπὶ τῆς αὐτῆς χειρὸς :

† οἱ ἀρχηγοὶ τῆς αὐτῆς θείας καὶ ἱερᾶς μονῆς, ἐκ τοῦ οἴνου ὀλίγον ἀπέχρησθε, ἵνα οὐ ὑμῖν γένηται.

4. Πατριάρχου Σεραφείμ γράμμα πρὸς Εὐγένιον τὸν Βούλγαριν

Παραθέτομεν ἐνταῦθα καὶ ἕτερον πατριαρχικὸν γράμμα τοῦ ἔτους 1761, τὸ ὁποῖον συναντῶμεν ἀντιγεγραμμένον εἰς τὴν σελ. 10 τοῦ τεμαχίου 3 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 χ)φου Κοζάνης καὶ εἰς τὸ φ. 239^v — 240^v τοῦ ὑπ' ἀριθ. 66 χ)φου Κοζάνης¹). Ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ χ)φου 6 φαίνεται ἀκριβέστερος, παρέλαβε δέ, ἐκτὸς τῆς ἡμερομηνίας, καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Πατριάρχου Σεραφείμ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων. Ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ χ)φου 66 προσπαθεῖ νὰ ἀπομιμηθῇ τὸ ἐπίγραμμα τοῦ πρωτοτύπου.

Διὰ τοῦ γράμματος τούτου ἀναγγέλλει ὁ Πατριάρχης Σεραφείμ τὴν ληψὴν πονήματος τοῦ Βουλγάρεως, τὸν βεβαιοῖ ὅτι τὸ ἀνέγνωσε καὶ τὸν συγχαίρει.

† Σεραφείμ ἐλέω θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐπισημαίνεται ἐν ἱεροδιακόνοις, καὶ διδάσκαλε σοφολογιώτατε τῆς καθ' ἡμᾶς πατριαρχικῆς σχολῆς κὺρ Εὐγένιε, τέκνον ἐν κῶ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴη σοὶ καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ καὶ παρ' ἡμῶν εὐχή, εὐλογία, καὶ συγχώρησις. Εἰ τῶν δικαιοτάτων καθέστηκε τὸς περὶ τι πονήσαντας γενεᾶν, καὶ τούτων δὲ τῶν ἐπικαίρων καὶ χαμαὶ ἐρχομένων, τιμῶν τε τῶν προσηκουσῶν, καὶ ἐπαίνων τῶν ἐφαρμοζόντων, τοῖς προκαθημένοις ἐπαξιούσθαι, ἵνα τότε εὐγνωμον τούτων ἀναφανῇ, καὶ τὸ πρόθυμον ἐκείνων ἐς αἰ ἀκμάζον, ἐπὶ τὰ πρόσω χωρεῖν ἔχη, μειούμενον μὲν μηδέποτε, αὔξον δὲ αἰετοποτε, οἷονεῖ τι νῦδατι ἐκείνοις ἀρδενόμενον, πολλῶ γε μᾶλλον ἐνδίκῃ τοῖς, ὅσοι πνευματικόν τε ἦ τι ἐργάσαντο, ἢ ἄλλους δι' ὧν εἶπον, καὶ τοῖς μετ' αὐτοὺς γράψαντες ἐπαφῆκαν ἐργάζεσθαι μνουμένοις παρώτρυναν, διδάσκαλον ἀκάματον αὐτοῖς μέχρις αἰῶνος δυσμῶν τοὺς λόγους καταλιπόντες καὶ τοσοῦτα

5

10

¹ Ἐπικαίρων χ)φ 66. 9 εὐγνωμον χ)φ 66. 9 τούτου χ)φ 66. 12 ἦ τι/ῆτοι χ)φα.

1. Πρὸβλ. Α. ΣΙΓΓΑΛΑ, Ἀρχεῖα καὶ Βιβλιοθήκαι Δυτικῆς Μακεδονίας σελ. 35-36 καὶ σελ. 13 χ)φον 6.

πλέον, ὅσω και ταῦτα ἐκείνων προέχεται και προτίεταται. Εὐθηντος δεξαμένη και ἡ μετριότης ἡμῶν τὸ περι τῶν τοῖς θεοφωτοθεῖσιν ἐπαπορουμένοις πόνοις ἀτρώτοις πονηθῆν σοι και πρὸς αὐτὴν προπονηθῆν, και τοῦτο ἐπιμελῶς και ἐσκεμμένως διαγνοῦσα, και ἀκριβῶς ἐπιγνοῦσα, ἐκ κέντρον ψυχῆς ἀντιδίδοσί σοι, και ἀντιβραβεύεται τὴν παρὰ τοῦ πρς, νιού τε και πνς ἁγίου χάριν και εὐλογίαν, βραβεῖον εἰς αἰε διαμένον, και ὁποιοῦδέποτ' ἂν ἄλλον, ἀνώτερόν τε και ὑπερκείμενον, ἐπιφωνοῦσα δέ σοι και τὸ Κυριακόν: εὖ δοῦλε ἀγαθὲ και πιστέ, ἐπὶ περισσοτέρων σε καταστήσω, προσεπεύχεται, ἵνα ἐπὶ τοιαύταις τὸ πλεῖστον αἰτίαις τὸν καλὸν τοῦτον ζῆλον ζηλεύσης και περι τοιαύτας πραγμα-
 25 τείας τὸ πλέον τῶν ἰδρώτων σου καταβάλῃς, σκύδρομον λαμβάνων και ἀρωγόν, τὸν τὰ ἐννεήκοντα ἐννέα καταλιμπάνοντα, και περι τὴν εὐρεσιν τοῦ πλανωμένου ἐνασχολούμενον. οὐτινος τε και ἦδη ἡ εἰς τὴν πατρικὴν γνησίαν ἀγέλην ἐπιστροφὴ, ἄρρητον ἡμῖν χαρὰν κοινή ἐνέσταξεν, ἀνεωγμέναις ἀγκά-
 30 λαις αὐτὸν ὑποδεξαμένοις ἐκλιπαροῦμεν δὲ τὸν φωτίσαντα ἅγιον Θεόν, ἵνα αὐτόν τε και τοὺς μετ' αὐτοῦ διαφυλάξῃ τε ἀμεταθέτους και ἀκλονήτους ἐπὶ τῇ τῆς ἀνατολικῆς, καθολικῆς, και ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ὁμολογία, ἐλλάμψη δὲ και πλήθουσιν ὄλοις, και γένεσι τούτοις συναριθμηθῆναι, ἵνα ἐν μιᾷ ὁμο-
 λογία δοξάζεται τὸ πανάγιον αὐτοῦ ὄνομα, οὗ ἡ χάρις και τὸ ἄπειρον ἔλεος, και ἡ εὐχὴ και εὐλογία τῆς ἡμῶν μετριότητος εἴη μετὰ σοῦ. αψφα:

Ἐν μηνὶ φεβρουαρίῳ 8, ἰνδικτιῶνος θ.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως και ἐν Χ(ριστ)ῶ εὐχέτης

- † ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος και ἐν Χῶ εὐχέτης
- † ὁ Νικαίας Ἱερεμίας και ἐν Χῶ εὐχέτης
- † ὁ Ἀδριανουπόλεως Διονύσιος και ἐν Χῶ εὐχέτης
- † ὁ Μητυλίνης Ἀνθιμος και ἐν Χῶ εὐχέτης
- † ὁ Σοφίας Ἱερεμίας και ἐν Χῶ εὐχέτης
- † ὁ Προικονήσου Νικηφόρος και ἐν Χῶ εὐχέτης
- (δευτέρα στήλη)
- † ὁ Νικομηδείας Γαβριὴλ και ἐν Χῶ εὐχέτης
- † ὁ Λέρκων Σαμουὴλ και ἐν Χῶ εὐχέτης
- † ὁ Σερρῶν Ἰωαννίκιος και ἐν Χῶ εὐχέτης
- † ὁ Μεσημβρίας Ἀνθιμος και ἐν Χῶ εὐχέτης
- † ὁ Βάρνης Καλλίνικος και ἐν Χῶ εὐχέτης
- † ὁ Φερσάλων Λωρόθεος και ἐν Χῶ εὐχέτης.

Κοζάνη, Σεπτέμβριος 1939

ΝΙΚ. Π. ΔΕΛΙΑΛΗΣ

15 ὅσω/ἔποι χ)φ 66. 15 προέχετε χ)φ 6 και 66. 17 προπονηθῆν/προφονηθῆν γ)φα. 19 χάριν/εὐχὴν χ)φ 66. 20 ὁποιοῦδέποτ-οὐν χ)φ 66. 23 τοιαύτης χ)φ 66. 26 οὐτις τε χ)φ 66. 28 μετ' αὐτόν χ)φ 66. 34 ἰνδικτιῶνος θ παραλείπει χ)φ 6. 35 κέξῃς παραλείπει χ)φ 66.